

Věc C-482/21**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

5. srpna 2021

Předkládající soud:

Fővárosi Törvényszék (Maďarsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

29. června 2021

Žalobkyně:

Euler Hermes SA Magyarországi Fióktelepe

Žalovaný:Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (odvolací
ředitelství státní daňové a celní správy, Maďarsko)**Předmět původního řízení**

Návrh na změnu nebo zrušení správního rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o snížení základu daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) související s plněními, z nichž vycházejí pohledávky postoupené pojistiteli, které se staly nedobytnými.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Možnost postupníka dovolávat se snížení základu DPH v souvislosti s nedobytnými pohledávkami (směrnice 2006/112, článek 90).

Článek 267 SFEU

Předběžná otázka

Brání zásady proporcionality, daňové neutrality a efektivity – zejména vzhledem k tomu, že členský stát nemůže vybrat z titulu DPH vyšší částku, než jakou skutečně

obdržel ten, kdo dodal zboží nebo poskytl službu, v souvislosti s tímto dodáním nebo poskytnutím –, a výjimka stanovená v čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice o DPH – zejména pokud jde o požadavek nakládat s touto činností jako s jediným plněním osvobozeným od daně, s odkazem na zásady uvedené v bodech 35, 37 a 53 stanoviska generálního advokáta ve věci C-242/08, *Swiss Re* –, jakož i požadavek zaručit volný pohyb kapitálu a služeb na vnitřním trhu, praxi členského státu, podle které se snížení základu daně, které se má uplatnit v případě definitivního nezaplacení, stanovené v čl. 90 odst. 1 směrnice o DPH, neuplatní v případě pojistitele, který v rámci své podnikatelské činnosti v oblasti pojištění úvěrů zaplatil při vzniku pojistné události (nezaplacení ze strany klienta pojištěného) pojištěnému náhradu za základ daně a rovněž za příslušnou DPH, což znamená, že na základě pojistné smlouvy byla pohledávka postoupena pojistiteli spolu se všemi právy na vymáhání odpovídajícími této pohledávce, za následujících okolností:

- (i) v době, kdy se dotčené pohledávky staly nedobytnými, vnitrostátní právní předpisy neumožňovaly žádné snížení základu daně z důvodu nedobytnosti pohledávky;
- (ii) po konstatování neslučitelnosti tohoto zákazu s právem Společenství vnitrostátní pozitivní právo soustavně kategoricky vylučuje vrácení DPH související s nedobytnou pohledávkou původnímu poskytovateli plnění (pojištěnému) z důvodu, že pojistitel mu uvedenou DPH uhradil, a
- (iii) pojistitel může prokázat, že jeho pohledávka vůči dlužníkovi se stala definitivně nedobytnou?

Uplatňované předpisy unijního práva

Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty: články 73, 90 a 135.

Uplatňované předpisy vnitrostátního práva

Az adózás rendjéröl szóló 2017. évi CL. törvény (zákon CL z roku 2017 o obecném daňovém řízení; dále jen „daňový řád“), § 196.

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (zákon CXXVII z roku 2007 o dani z přidané hodnoty), § 5, 55, 56 a 77.

Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (zákon CLI z roku 2017 o daňové správě), § 12.

Stručné shrnutí skutkového stavu a původního řízení

- 1 Euler Hermes SA Magyarországi Fióktelepe (dále jen „žalobkyně“) je pojišťovna, která se v rámci své činnosti zavazuje vyplatit pojištěnému náhradu za určitou pohledávku v případě nezaplacení ze strany klienta pojištěného. Výše náhrady je obecně stanovena na 90 % hodnoty nezaplacené pohledávky plus DPH. Na základě smlouvy přechází zaplacením náhrady na žalobkyni část pohledávky odpovídající hodnotě pojištění a veškerá práva příslušející původně pojištěnému. Žalobkyně nicméně nese skutečnou zátěž DPH, kterou pojištění bez úspěchu přenesli na své zákazníky.
- 2 Na základě usnesení Soudního dvora ze dne 24. října 2019, Porr Építési Kft. (C-292/19, EU:C:2019:901), podala žalobkyně dne 31. prosince 2019 u daňové správy žádost o vrácení DPH zahrnuté v částkách zaplacených v souvislosti s pojištěním od 1. ledna 2014, uvedených na vystavených fakturách s datem splatnosti po 1. prosinci 2013, v celkové výši 225 855 154 forintů a 128 240,44 eur navýšené o úroky.
- 3 Žalobkyně svou žádost odůvodnila tím, že v rámci dotčeného pojistného produktu vyplatila pojistné plnění, včetně DPH, za pohledávky, které se staly definitivně nevyhazitelnými. Z tohoto důvodu žádá o dodatečné snížení základu daně.
- 4 Dne 29. ledna 2020 Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatósága (ředitelství daní a cel Budapešť-sever, které je součástí státní daňové a celní správy, Maďarsko) (daňový orgán prvního stupně) tuto žádost zamítl. Své rozhodnutí založil uvedený orgán na tom, že plnění, která vedla k nedobytným pohledávkám, nebyla uskutečněna žalobkyní.
- 5 Žalobkyně podala proti rozhodnutí v prvním stupni žalobu, v návaznosti na niž Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (odvolací ředitelství státní daňové a celní správy, Maďarsko; dále jen „žalovaný“) dne 15. dubna 2020 rozhodnutí v prvním stupni potvrdil. Své rozhodnutí odůvodnil uvedený orgán tím, že z hlediska daňového práva nedošlo mezi žalobkyní a pojištěnými k právnímu nástupnictví na základě pojistných smluv. Jedna z hmotněprávních podmínek pro vrácení daně tedy není splněna.
- 6 Žalobkyně podala k předkládajícímu soudu žalobu, kterou se domáhá změny rozhodnutí žalovaného a podpůrně zrušení tohoto rozhodnutí a nařízení žalovanému, aby provedl nové řízení.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 7 Žalobkyně má za to, že daňová správa porušila unijní právo, když jí odepřela nárok na vrácení DPH související s nedobytnou pohledávkou vyplývající ze smluv uzavřených mezi ní a pojištěnými. Jakožto jejich nástupkyně byla žalobkyně oprávněna požadovat vrácení DPH, jelikož se na základě pojistné smlouvy stala občanskoprávní nástupkyní klientů. S ohledem na zásadu daňové neutrality jí

právo na vrácení DPH přísluší rovněž podle unijního práva. Umělé oddělení prvků právního vztahu pojištění, které vede k odlišnému daňovému zacházení, je v rozporu s ustanoveními unijního práva a s judikaturou Soudního dvora. Výše DPH představuje pro žalobkyni skutečné znevýhodnění, narušuje hospodářskou soutěž a vyvolává rovněž zakázanou diskriminaci.

- 8 Podle žalovaného má na základě výkladu unijního práva ve spojení s vnitrostátním právem osoba povinná k dani, jejíž pohledávka za jejím dlužníkem se stala definitivně nevymahatelnou, nárok na snížení základu daně odpovídající nevymahatelným pohledávkám. To však teoreticky předpokládá, že žadatelem o snížení základu daně je osoba povinná k dani, která předtím podléhala oznamovacím a daňovým povinnostem v souvislosti s jí uskutečněnými dodáními zboží a poskytnutími služeb, která vedla k nevymahatelným pohledávkám. Tato podmínka není v projednávaném případě splněna.
- 9 Podle názoru žalovaného nebyla žalobkyně ani nepřímo nucena zaplatit daň, protože mohla stanovit pojistné ve výši úměrné rozsahu přebíraného rizika. Snížení základu daně by tak mohlo případně vést k bezdůvodnému obohacení žalobkyně.

Stručný popis odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 10 Podle předkládajícího soudu je zásadní otázkou sporu v původním řízení to, zda je vnitrostátní právní úprava a vnitrostátní daňová správní praxe, které v případě postoupení nedobytné pohledávky neumožňují vrácení DPH související s touto pohledávkou ani tomu, kdo původně uskutečnil zdanitelné plnění, ani postupníkovi pohledávky, v souladu s unijním právem a obecnými zásadami unijního práva, konkrétně zásadou proporcionality, daňové neutrality a efektivity.
- 11 V tomto ohledu tento soud uvádí, že podle § 196 odst. 3 písm. a) daňového řádu nemá pojištěný nárok na vrácení 90 % částky DPH, kterou bez úspěchu přenesl, na základě celkového nebo částečného nezaplacení, neboť ji postoupil žalobkyni na základě pojistné smlouvy. Žalovaný zároveň odmítá vrátit daň žalobkyni z důvodu, že není splněna hmotněprávní podmínka, a sice že žalobkyně nebyla tím, kdo uskutečnil dotčená plnění, a nenesla odpovídající daňové povinnosti.
- 12 Předkládající soud má za to, že spor v původním řízení nelze rozhodnout bez toho, aby Soudní dvůr poskytl nezbytný právní výklad v rámci řízení o předběžné otázce týkajícího se výše uvedených otázek.